

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 15.12.2005
COM(2005) 649 galīgā redakcija

2005/0259 (CNS)

Priekšlikums

PADOMES REGULA

**par piekritību, piemērojamo likumu, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību
uzturēšanas saistību lietās**

(iesniegusi Komisija)

{SEC(2005) 1629}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

1.1. Vispārīgais konteksts

1.1.1. Eiropas Savienības līmenī

Eiropadome pēc sanāksmes Tampērē 1999. gada 15. un 16. oktobrī jautājumā par uzturēšanas saistībām prasīja, lai tiku izstrādātas īpašas kopējās procesuālās normas, lai vienkāršotu un paātrinātu pārrobežu strīdu izšķiršanu, kā arī, lai tiktu likvidēti starpposma pasākumi, kas vajadzīgi, lai vienā valstī atzītu un izpildītu nolēmumu, kas pieņemts citā dalībvalstī.

Programmā par savstarpējās atzīšanas principa piemērošanu civillietās, ko pieņēma 2000. gada 30. novembrī¹, aicināts atcelt oficiālās atzīšanas procedūru (*exequatur*) par labu personām, kurām piešķirtas tiesības uz uzturu, uz kurām jau attiecas Padomes 2000. gada 22. decembra Regula (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (tālāk tekstā – „Briseles I regula”)². Šajā programmā vispārīgi norādīts, ka „*dažkārt var izrādīties vēlami vai pat ārkārtīgi nepieciešami Eiropas līmenī noteikt vairākus procesuālos noteikumus, kas būtu par pamatu kopējām minimāli nepieciešamajām garantijām*” vai pat „*noteiktā pakāpē virzīties uz procedūru saskaņošanu*”. Tajā paredzēts veikt papildu pasākumus saistībā ar savstarpējo atzīšanu, kas „*valstī, kura prasa atzīšanu, palīdzētu panākt efektīvāku citā dalībvalstī izdoto tiesas nolēmumu izpildi*”, jo īpaši radot iespēju „*precīzi noteikt debitora mantu, kas atrodas dalībvalstu teritorijā*” vai attiecībā uz savstarpējo atzīšanu ļautu „*panākt labāku sadarbību dalībvalstu tiesas iestāžu vidū*” un, visbeidzot, „*saskaņot kolīzijas normas*”.

Šīs programmas nozīmi Eiropadome atkārtoti apliecināja 2004. gada novembrī, pieņemot „Hāgas programmu”³, kurā ir uzsvērts, ka „*turpmākai savstarpējas atzīšanas pasākumu programmas īstenošanai jāklūst par vienu no galvenajām prioritātēm nākamajos gados, lai varētu nodrošināt tās pabeigšanu 2011. gadā.*”

Padome un Komisija 2005. gada 2. un 3. jūnijā pieņēma kopēju rīcības plānu, ar ko Hāgas programmā noteiktajam tiek piekārtotas konkrētas darbības un kurā attiecībā uz tiesu sadarbību civillietās paredzēts, ka 2005. gadā tiks pieņemti „*Priekšlikumi par uzturēšanas pienākumu*”⁴.

1.1.2. Starptautiskā līmenī

Hāgas Starptautisko privāttiesību konference⁵ arī ir strādājusi pie tā, lai modernizētu esošās konvencijas uzturēšanas saistību jomā⁶. Jaunas vispārējas konvencijas izstrādei par

¹ OV C 12, 15.1.2001.

² OV C 12, 16.1.2001.

³ OV C 53, 3.3.2005.

⁴ Eiropas Savienības Padomes dokuments Nr. 9778/2/05 REV 2 JAI 207.

⁵ Tīmekļa vietne: <http://www.hcch.net>.

⁶ Hāgas 1956. gada 24. oktobra Konvencija par bērnu uzturēšanai piemērojamo likumu; Hāgas 1958. gada 15. aprīļa Konvencija par spriedumu atzīšanu un izpildīšanu bērnu uzturēšanas lietās; Hāgas 1973. gada 2. oktobra Konvencija par uzturēšanas saistībām pielietojamo likumu, ar ko attiecībās ar tās līgumslēdzējam valstīm aizstāj 1956. gada 24. oktobra konvenciju; Hāgas 1973. gada 2. oktobra

uzturēšanas saistībām ir bijušas veltītas trīs īpašās komitejas sanāksmes: 2003. gada maijā, 2004. gada jūnijā un 2005. gada aprīlī. Īpašās komitejas ceturtnā sanāksme ir plānota 2006. gada jūnijā, un tai varētu sekot diplomātiskā sesija 2007. gada pirmajā pusē. Eiropas Kopiena aktīvi piedalās šajās sarunās.

Saikne starp šīm sarunām Hāgā un darbu Kopienā būtu jāskata kā tiekšanās pēc iespējamās sinerģijas starp abiem procesiem, kas ir savstarpēji papildinoši, nevis pretrunā viens otram, kā Eiropadome to atgādināja Hāgas programmā.

Tādēļ Kopienai jāspēj pieņemt saskaņotu stratēģiju attiecībā uz starptautiskajām sarunām un vienlaikus jāturpina centieni, lai pašā Kopienā izveidotu patiesu brīvības, drošības un tiesiskuma telpu.

Hāgas Konference Kopienai kalpo kā starptautisks forums, kas paver iespēju civiltiesību jomā attīstīt sadarbību ar trešām valstīm. Konferencē notiekošā viedokļu apmaiņa un diskusijas ir ārkārtīgi vērtīgs iedvesmas avots darbam, ko veic Kopienā. Nav arī izslēgts, ka kādās konkrētās jomās Hāgas sarunas varētu sniegt rezultātus, kas būtu pārņemami Eiropas Savienībā.

Tomēr dalībvalstu integrācijas līmenis salīdzinājumā ar trešām valstīm, kā arī Eiropas Savienības mērķu vēriens rada nepieciešamību meklēt īpašus risinājumus Kopienas līmenī. Sadarbība starp dalībvalstīm, kuru rīcībā ir ne tikai saskaņotāka un pilnīgāka piekritības strīdu atrisināšanas un spriedumu atzīšanas noteikumu sistēma, bet arī Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, neapšaubāmi var būt ciešāka nekā ar trešām valstīm.

1.2. Mērķi

Priekšlikuma mērķis ir likvidēt visus vēl atlikušos šķēršļus uztura piedziņai Eiropas Savienībā. Ir skaidrs, ka ar to netiks atrisināta atsevišķu debitoru nedrošā ekonomiskā un sociālā situācija, kuras dēļ tiem ir liegts darba un regulāri ienākumi, kas ļautu pildīt to saistības, taču priekšlikums dos iespēju radīt tādu tiesisko vidi, kas atbilstu tam, ko likumīgi sagaida uztura kreditori (uzturtiesīgie). Šiem kreditoriem jābūt iespējai viegli, ātri un lielākoties bez maksas iegūt izpildes rīkojumu, kas būtu brīvi un bez šķēršļiem piemērojams visā Eiropas tiesiskajā telpā un kas nodrošinātu, ka attiecīgās summas tiek regulāri maksātas.

Lai Eiropas Savienībā ieviestu šādu jaunu tiesisko kārtību, vajadzīga rīcība, kas pārsniedz esošo mehānismu pielāgošanu; vērienīgi pasākumi jāveic visās attiecīgajās civiltiesiskās sadarbības jomās, kuras ir šādas: starptautiskā piekritība, piemērojamais likums, atzīšana un izpilde, sadarbība un tiesvedības pienācīgas norises šķēršļu likvidēšana. Šie vispārīgie risinājumi ir jāapkopo vienā instrumentā.

Rīcības virzību nosaka trīs nepieciešamības:

1.2.1. Atvieglot dzīvi pilsoņiem

Pirmkārt, jācenšas vienkāršot procedūras, kas veicamas, lai uztura prasījums tiktu atzīts par pamatotu. Ar Briseles I regulu noteiktie piekritības noteikumi uztura kreditoram jau dod

Konvencija par uzturēšanas lēmumu atzīšanu un piespiedu izpildi, ar ko attiecībā ar tās līgumslēdzējām valstīm aizstāj 1958. gada 15. aprīļa konvenciju. Pie šī saraksta jāmin arī Ņujorkas 1956. gada Konvencija par alimentu piedziņu ārzemēs, kas noslēgta ANO.

iespēju iesniegt prasību tuvumā esošā tiesā, taču situāciju varētu vēl uzlabot, un varētu novērst atsevišķas neskaidrības. Pēc nolēmuma pieņemšanas jāpanāk, lai nolēmumam bez papildu formalitātēm piešķirtu tādu pašu spēku kā dalībvalstī, kas to izdevusi. Tādējādi tiktu sasniegts mērķis likvidēt „starposma pasākumus”.

Vispārīgākā līmenī raugoties, uztura kreditoram katrā uztura piedziņas procesa posmā jānodrošina atbalsts un palīdzība, kas pašreiz vēl ir nepietiekami. Šā mērķa sasniegšanai paredzēta dalībvalstu sadarbības mehānismu izveide. Šajā pašā sakarā jāmin arī iespēja visas nepieciešamās procedūras veikt uztura kreditora parastajā dzīvesvietā, tajā skaitā pašā izpildes posmā, jo īpaši, lai panāktu ieturēšanu no algas vai no bankas konta, lai iedarbinātu sadarbības mehānismu vai piekļūtu informācijai, kas ļauj noteikt debitora atrašanās vietu un novērtēt tā mantu. Tādēļ arī paredzēts stiprināt tiesas pieejamības garantijas, ieviešot sistēmu, kas ļautu dalībvalstu centrālajām iestādēm pārstāvēt uztura kreditoru intereses.

Visbeidzot, lai panāktu vienkāršošanu, ir jādara gals tiesību avotu daudzveidībai šajā jomā, jo pašreiz Eiropas Savienībā nav vienota, pilnībā saskaņota režīma attiecībā uz uzturēšanas nolēmumu atzīšanu un izpildi.

Briseles I regulas 71. pants pašreiz paredz iespēju, ka var piemērot „konvencijas, kurās dalībvalstis ir līgumslēdzējas puses un kuras saistībā ar konkrētiem jautājumiem reglamentē jurisdikciju vai spriedumu atzīšanu vai izpildīšanu”. Tā paša panta pēdējā punktā precizēts, ka „[j]a tāda konvencija kādā konkrētā jautājumā, kuras līgumslēdzējas puses ir gan izcelsmes dalībvalsts, gan sprieduma izpildītāja dalībvalsts, nosaka spriedumu atzīšanas un izpildes nosacījumus, piemēro šos nosacījumus.” „Konkrētajos jautājumos”, pie kuriem pieskaitāmas uzturēšanas saistības, no visām 25 dalībvalstīm 17 ir līgumslēdzējas puses Hāgas 1973. gada 2. oktobra Konvencijā par uzturēšanas lēmumu atzīšanu un piespiedu izpildi. Tātad šo dalībvalstu vidū ir jāpiemēro „nosacījumi”, kas noteikti ar 1973. gada konvenciju, kura ir pieņemta pirms Briseles I regulas.

Turklāt saskaņā ar šīs konvencijas 26. pantu jebkura līgumslēdzēja valsts var paturēt tiesības atsevišķus nolēmumus neatzīt vai nepasludināt par izpildāmiem, tostarp tādus, kuri attiecas uz uzturu pieaugušajiem vai starp netiešiem radniekiem vai svainiem. Dalībvalstis, kuras ir 1973. gada konvencijas līgumslēdzējas puses⁷, pamatojoties uz minēto noteikumu, lielākoties ir noteikušas vienu vai vairākas atrunas. Tā rezultātā uzturēšanas nolēmumu atzīšanas un izpildes jomā vispārējā aina ir visai daudzveidīga.

Šī nevienādība atspoguļo atšķirības starp dalībvalstīm paša uztura jēdziena izpratnē. Atrunas, kas paredzētas 1973. gada konvencijā, brīvi pieļauj šādas atšķirības. Tās ļauj iebilst pret noteiktu uzturēšanas nolēmumu atzīšanu, pamatojoties uz kādu „vispārīgu sabiedriskās kārtības klauzulu”. Uz sabiedrisko kārtību vairs neatsaucas katrā gadījumā atsevišķi un *a posteriori*, bet gan vispārēji un *a priori*, izmantojot atrunu no 1973. gada konvencijas, kurai ir augstāks spēks nekā Kopienas tiesībām.

Tāda veida atšķirības Eiropas Savienībā turpmāk nav pieņemamas, jo ES ir augstākajā līmenī nolēmusi uzturēšanas saistību jautājumā panākt nolēmumu brīvu apriti. Tomēr tās liek domāt par to, kā ņemt vērā to dalībvalstu bažas, kuras iepriekšējās sistēmas ietvaros bija izteikušas vēlmi ierobežot šo apriti.

⁷ 17 dalībvalstis: Apvienotā Karaliste, Čehija, Dānija, Francija, Grieķija, Igaunija, Itālija, Lietuva, Luksemburga, Nīderlande, Polija, Portugāle, Slovākija, Somija, Spānija, Vācija, Zviedrija.

1.2.2. *Veicināt tiesisko noteiktību*

Kolīzijas normu saskaņošanas galvenais ieguvums ir tas, ka kreditori var rīkoties, pilnībā pārzinot situāciju, un tiem nav jāsakaras ar valstu sistēmu daudzveidību. Tādējādi saskaņošana garantē zināmu „tiesisko paredzamību”.

Izmantojot noteikumus, ar kuriem nosaka piemērojamo likumu, tiesa, kurai lieta ir piekritīga, nolēmumu pieņem, balstoties uz tām materiālo tiesību normām, kurām ir visciešākā saikne ar lietu. Tas dod iespēju novērst netaisnīgas situācijas, jo uztura kreditors saņemtu savai situācijai piemērotu risinājumu un neciestu no kolīzijas normu dažādības.

Tādējādi kolīzijas normas veicina „starpposma pasākumu” likvidēšanu atzīšanas posmā – nolēmums ir mazāk apstrīdams, ja tas ir pieņemts saskaņā ar likumu, kas noteikts atbilstīgi saskaņotajām normām.

Turklāt – un daudz tiešākā veidā – noteikumi par piemērojamo likumu atsevišķos gadījumos ļautu noraidīt uzturēšanas prasības tādos apstākļos, kas nav vispārēji akceptēti (piemēram, starp brāļiem un māsām). Kolīzijas normas ir uzskatāmas par „drošības tīklu” nolēmumu brīvās aprites telpā un iedrošina tās dalībvalstis, kuras uzturēšanas saistību jēdzienu interpretē šauri.

Kolīzijas normu mērķis nav noliegt šīs atšķirības; nekādā gadījumā nav runa par tādu jēdzienu vienādošanu, kuri atspoguļo valstu vajadzības sociālā, ekonomikas vai kultūras jomā, bet par to, lai nodrošinātu, ka neviens nolēmums netiek pieņemts, piemērojot likumu, kuram nav pietiekami cieša saikne ar attiecīgās ģimenes situāciju.

1.2.3. *Nodrošināt piedziņas efektivitāti un regularitāti*

Pašreizējo situāciju konkrēti un paliekoši var mainīt tikai pašas uztura piedziņas uzlabošana. Kreditoram jārada iespēja iegūt visā Eiropas Savienības teritorijā izpildāmu nolēmumu, kam attiecīgi piemēro vienkāršu un saskaņotu izpildes procedūru. Tam ir vajadzīgi trīs priekšnoteikumi. Pirmkārt, vispārīgi un automātiski pagaidu kārtā jāizpilda visi nolēmumi uzturēšanas lietās. Otrkārt, jālikvidē starpposma pasākumi, lai vienā dalībvalstī izdots nolēmums tiktu atzīts un izpildīts citā dalībvalstī. Treškārt, jāveic virkne pasākumu saistībā ar pašu izpildi: jānodrošina pieeja informācijai par debitora situāciju, jāievieš juridiski instrumenti, kas ļautu veikt tiešu ieturēšanu no algas un bankas kontiem, jāpastiprina uzturēšanas prasījumu prioritāte.

Visi priekšlikumā iekļautie mērķi ir sasniedzami, pilnībā ievērojot Eiropas Savienībā atzītās pamattiesības. Starp uztura kreditoru un uztura debitoru tiesībām tiks nodrošināts līdzsvars, konkrēti, pēdējiem vienmēr tiks nodrošinātas tiesības uz taisnīgu tiesu un tiesības uz personas datu aizsardzību.

2. **APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PUSĒM**

Komisijas uzdevumā tika veikta izpēte par uzturēšanas prasījumu piedziņu Eiropas Savienības dalībvalstīs.⁸

⁸ Ar šo pētījumu var iepazīties Tieslietu, brīvības un drošības ģenerāldirektorāta tīmekļa vietnē, šādā adresē: http://europa.eu.int/comm/justice_home/doc_centre/civil/studies/doc_civil_studies_en.htm

Lai noteiktu galvenos jautājumus, kas būtu jāiekļauj zaļajā grāmatā par uzturēšanas saistībām, pirmā ekspertu sanāksme tika organizēta 2003. gada 3. novembrī.

Zaļo grāmatu par uzturēšanas saistībām Komisija pieņēma 2004. gada 15. aprīlī.⁹ Pirmās atsauksmes tika apspriestas sabiedriskajā izskatīšanā, kas notika 2004. gada 2. jūnijā. Vēlāk tika saņemtas arī citas atsauksmes.¹⁰

Balstoties uz Komisijas dienestu sagatavotu darba dokumentu, kuram bija pievienoti trīs tiesību aktu sākotnējie projekti, 2005. gada 12. maijā tika organizēta otra dalībvalstu ekspertu sanāksme. Šī sanāksme deva iespēju izskatīt visu to jautājumu loku, kas saistīti ar uzturēšanas saistībām Eiropas Savienībā: piemērojamo likumu, starptautisko piekritību, nolēmumu atzīšanu, to izpildāmību un izpildi, atsevišķu procesuālo normu saskaņošanu, centrālo iestāžu sadarbību, piekļuvi informācijai u. c.

Pēc tam šīs sanāksmes dalībniekiem tika lūgts Komisijai rakstiski iesniegt komentārus par darba dokumentu un trim tiesību aktu sākotnējiem projektiem.

Komisija veica ietekmes novērtējumu, kura secinājumi ir iekļauti šā priekšlikuma pielikumā. Šajā procesā tika analizēti komentāri, kurus eksperti bija izteikuši sakarā ar zaļo grāmatu vai arī vēlāk. Tika pieļautas vairākas iespējas: pašreizējā stāvokļa saglabāšana, nelegislatīva darbība, kā arī vairākas Kopienas likumdošanas iniciatīvas iespējas. Šīs analīzes rezultātā secināts, ka, lai atrisinātu daudzās grūtības, ar kurām saskaras uztura kreditori un kuras var būt gan juridiskas, gan praktiskas, Kopienai ir jāparedz vērienīga rīcība, kas aptvertu visus iespējamās darbības laukus.

3. PRIEKŠLIKUMA JURIDISKIE FAKTORI

3.1. Juridiskais pamats

Šā priekšlikuma darbības joma attiecināma uz Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 65. pantu, un šā priekšlikuma juridiskais pamats ir Līguma 61. panta c) punkts.

Ar Līguma 65. pantu Kopienai ir piešķirtas likumdošanas pilnvaras attiecībā uz tiesu iestāžu sadarbību pārrobežu civillietās, ciktāl tas vajadzīgs iekšējā tirgus pareizas darbības nodrošināšanai.

Šajā priekšlikumā iekļautie pasākumi sasaucas ar 65. punkta sarakstā – kurš gan nav izsmeļošs – konkrēti nosauktajiem: piekritības noteikumi, kolīzijas normas, nolēmumu atzīšana un izpilde, šķēršļu likvidēšana civillietu labākai izskatīšanai, sekmējot civilprocesuālo normu saderību.

Kopienas iestādēm nosakot, vai pasākums ir nepieciešams iekšējā tirgus pareizas darbības nodrošināšanai, ir iespējamās interpretācijas. Šis priekšlikums veicina iekšējā tirgus pareizu darbību tādā ziņā, ka, radot jaunu tiesisko vidi, lai uzturēšanas prasījumu piedziņu padarītu efektīvāku, tiks veicināta personu brīvas kustības šķēršļu likvidēšana, ņemot vērā, ka pašreiz šīs personas cieš no dalībvalstu atšķirīgajām pieejām uztura piedziņai.

⁹ KOM(2004)254 galīgais.

¹⁰ Atsauksmes publicētas šajā adresē:

http://europa.eu.int:8082/comm/justice_home/ejn/maintenance_claim/maintenance_claim_ec_en.htm

Attiecībā uz nosacījumu par pārrobežu ietekmi šajā priekšlikumā paredzēto pasākumu mērķis ir atvieglot izpildāma lēmuma iegūšanu un panākt tā izpildi visās situācijās ar starptautisku raksturu. Normas par piekritību un kolīzijas normas pēc definīcijas attiecas uz starptautiskām lietām, kurās ir iesaistīti dažādu valstu tiesiskie elementi. Mērķis noteikumiem par nolēmumu atzīšanu un to izpildāmību ir radīt situāciju, kurā vienā dalībvalstī pieņemtam nolēmumam automātiski būtu izpildu spēks jebkurā citā dalībvalstī. Šos noteikumus papildina pasākumi atsevišķu valsts procesuālo normu minimāli nepieciešamai saskaņošanai. Priekšlikumā iekļautie izpildes pasākumi ir paredzēti, lai vienā dalībvalstī atvieglotu citā dalībvalstī pieņemta nolēmuma izpildi. Visbeidzot, noteikumi par sadarbību un informācijas apmaiņu attiecas tikai uz sakariem starp divām dažādām dalībvalstīm.

Šī regula tiks pieņemta saskaņā ar Līguma 67. panta 2. punktā noteikto procedūru, saskaņā ar kuru pēc tam, kad notikusi apspriešanās ar Parlamentu, Padomes balsojumam jābūt vienprātīgam. Komisija uzskata, ka šis priekšlikums attiecas uz ģimenes tiesībām 67. panta 5. punkta otrā ievilkuma izpratnē.

No juridiskā viedokļa šāda interpretācija prevalē, ņemot vērā ciešās saiknes starp uzturēšanas saistībām un ģimenes tiesībām, tomēr jāatzīst, ka šādam klasificējumam ir savi trūkumi. Tādā veidā netiek pietiekami ņemta vērā uzturēšanas saistību hibrīdā daba, jo to saknes ir ģimenes tiesībās, taču īstenošana ir finansiāla kā jebkuru finansiālo saistību gadījumā.

Kopienas likumdevēja vara līdz šim ir uzskatījusi, ka uzturēšanas saistības būtu skatāmas ārpus ģimenes tiesību jomas un ka tām var piemērot vispārējos noteikumus par sadarbību civillietās. Piemērs tam ir Briseles I regula, kurā pārņemta Briseles 1968. gada 27. septembra konvencijas struktūra, – no tās piemērošanas jomas ģimenes tiesības ir izslēgtas, taču uzturēšanas saistības ir ietvertas. Savukārt Padomes 2003. gada 27. novembra Regula (EK) Nr. 2201/2003 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību (tālāk tekstā – „jaunā Briseles II regula”)¹¹ aptver lielu daļu ģimenes tiesību (šķiršanās, vecāku atbildība), taču neietver uzturēšanas saistības. Visbeidzot, Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 21. aprīļa Regula (EK) Nr. 805/2004, ar ko izveido Eiropas izpildes rīkojumu neapstrīdētiem prasījumiem¹², ietver uzturēšanas saistības, un tika pieņemta ar koplēmuma procedūru.

Šis priekšlikums acīmredzami atbilst citam kontekstam, jo tas attiecas vienīgi uz uzturēšanas saistībām, kas citu minēto instrumentu piemērošanas jomā bija tikai papildelements. Tādējādi Komisija, ievērojot Līguma noteikumus, konstatē, ka šis priekšlikums attiecas uz ģimenes tiesībām un tādēļ tam nevar piemērot koplēmuma procedūru.

Minētos trūkumus var novērst, ja Padome uzturēšanas saistības izlemtu iekļaut parasto civiltiesiskās sadarbības noteikumu jomā. Saskaņā ar Līguma 67. panta 2. punkta otro ievilkumu Padome, apspriedusies ar Eiropas Parlamentu, var vienprātīgi pieņemt lēmumu, nosakot to, ka uz visām IV sadaļas jomām vai daļu no tām attiecinā 251. pantā minēto procedūru. Tātad ir iespējams, ka uzturēšanas saistībām vienprātības procedūras vietā turpmāk tiktu piemērota koplēmuma procedūra.

¹¹ OV L 338, 23.12.2003., 1. – 29. lpp.

¹² OV L 143, 30.4.2004., 15. – 39. lpp.

Komisija aicina Padomi pieņemt šādu lēmumu – tas būtu saskaņā gan ar uzturēšanas saistību īpašo raksturu, gan likumdošanas kontekstu, kādā šajā konkrētajā jomā Kopiena ir darbojusies līdz šim.

3.2. Proporcionalitāte un subsidiaritāte

Dalībvalstis, darbojoties atsevišķi, nevar sasniegt šā priekšlikuma mērķus. Lai sekmētu iekšējā tirgus darbību, starptautiskās piekritības noteikumiem un kolīzijas normām, kā arī nolēmumu atzīšanas un izpildes noteikumiem ir jābūt vienveidīgiem. Tikai Kopienas līmeņa rīcība var garantēt piemērojamo noteikumu vienveidību, līdzīgi kā iepriekšējos gadījumos, piemēram, attiecībā uz Briseles I regulu. Tas pats sakāms par sadarbības noteikumiem, jo Eiropas Savienībā uz visām izraudzītajām centrālajām iestādēm ir jāattiecinā vienādi savstarpējās palīdzības pienākumi.

Šis priekšlikums pilnībā atbilst proporcionalitātes principam, jo paredz tikai to, kas ir nepieciešams minēto mērķu sasniegšanai. Īpaši jāuzsver, ka kolīzijas normas ļauj izvairīties no jebkādas materiālo tiesību saskaņošanas. Savukārt noteikumi par piekritību, nolēmumu atzīšanu un izpildi iekšējās procesuālās normās ietekmē pavisam nedaudz.

Izraudzītā forma – regula – ir pamatota vairāku iemeslu dēļ. Dalībvalstīm nedrīkst būt interpretācijas iespēju ne tikai attiecībā uz starptautiskās piekritības noteikumu noteikšanu – kuru mērķis ir pilsoņiem un uzņēmumiem nodrošināt tiesisko noteiktību –, bet arī attiecībā uz dalībvalstīs piemērojamo atzīšanas un izpildes procedūru, kurai jābūt skaidrai un vienveidīgai. Tas pats sakāms par kolīzijas normām. Šajā ziņā priekšlikums paredz vienotus noteikumus attiecībā uz piemērojamo likumu; tās ir precīzas un absolūtas normas, kurām nav nepieciešami nekādi pasākumi transponēšanai valstu tiesību aktos. Ja dalībvalstīm turpretī būtu interpretācijas iespējas attiecībā uz šo normu transponēšanu, tas no jauna radītu tiesisko nenoteiktību, kuras novēršana tieši ir šā priekšlikuma nolūks.

Raugoties vispārīgāk, pārskatāmībai šajā jomā ir īpaši būtiska nozīme, jo ir jābūt iespējai nepastarpināti un vienveidīgi tulkot Kopienā piemērojamos noteikumus, nemeklējot attiecīgās valsts noteikumus, ar ko transponē Kopienas instrumenta saturu, jo īpaši tādēļ, ka attiecīgā pilsoņa gadījumā šie valsts noteikumi bieži vien būs citas valsts tiesību normas. Turklāt par instrumentu izraugoties regulu, Tiesa varēs nodrošināt noteikumu vienveidīgu piemērošanu visās dalībvalstīs.

3.3. Apvienotās Karalistes, Īrijas un Dānijas nostāja

Eiropas Kopienas dibināšanas līguma IV sadaļu, kuras jomā ietilpst šis regulas priekšlikums, Apvienotā Karaliste un Īrija nepiemēro, ja vien tās neizlemj piedalīties, ievērojot Līgumam pievienotajā protokolā izklāstītos nosacījumus.

Saskaņā ar protokolu par Dānijas nostāju arī tā nepiemēro Līguma IV sadaļu.

Priekšlikums

PADOMES REGULA

par piekritību, piemērojamo likumu, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 61. panta c) punktu un 67. panta 2. punktu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu¹³,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta atzinumu¹⁴,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu¹⁵,

tā kā:

- (1) Kopiena ir noteikusi mērķi uzturēt un attīstīt Eiropas Savienību kā brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kurā tiek nodrošināta personu brīva pārvietošanās. Lai pakāpeniski izveidotu šo telpu, Kopienai ir jāveic pareizas iekšējā tirgus darbības nodrošināšanai nepieciešamie pasākumi attiecībā uz tiesu iestāžu sadarbību civillietās.
- (2) Šajā nolūkā Kopiena citu pasākumu vidū jau ir pieņēmusi Padomes 2000. gada 29. maija Regulu (EK) Nr. 1348/2000 par tiesas un ārpus tiesas civillietu un komerclietu dokumentu izsniegšanu Eiropas Savienības dalībvalstīs¹⁶, Padomes 2000. gada 22. decembra Regulu (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās¹⁷, Padomes 2001. gada 28. maija Lēmumu 2001/470/EK, ar ko izveido Eiropas Tiesiskās sadarbības tīklu civillietās un komerclietās¹⁸, Padomes 2001. gada 28. maija Regulu (EK) Nr. 1206/2001 par sadarbību starp dalībvalstu tiesām pierādījumu iegūšanā civillietās un komerclietās¹⁹, Padomes 2003. gada 27. novembra Regulu (EK) Nr. 2201/2003 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu²⁰ un Eiropas Parlamenta un Padomes

¹³ OV C [...], [...], [...]. lpp.

¹⁴ OV C [...], [...], [...]. lpp.

¹⁵ OV C [...], [...], [...]. lpp.

¹⁶ OV L 160, 30.6.2000., 37. lpp.

¹⁷ OV L 12, 16.1.2001., 1. lpp.

¹⁸ OV L 174, 27.6.2001., 25. lpp.

¹⁹ OV L 174, 27.6.2001., 1. lpp.

²⁰ OV L 338, 23.12.2003., 1. lpp.

2004. gada 21. aprīļa Regulu (EK) Nr. 805/2004, ar ko izveido Eiropas izpildes rīkojumu neapstrīdētiem prasījumiem²¹.

- (3) Eiropadome Tamperes sanāksmē 1999. gada 15. un 16. oktobrī aicināja izstrādāt īpašas kopējās procesuālās normas, lai vienkāršotu un paātrinātu pārrobežu strīdu izšķiršanu, īpaši attiecībā uz uzturēšanas saistībām. Tā arī ieteica likvidēt starpposma pasākumus, kas vajadzīgi, lai vienā valstī atzītu un izpildītu nolēmumus, kas pieņemti citā dalībvalstī.
- (4) Komisija un Padome 2000. gada 30. novembrī pieņēma kopēju pasākumu programmu par nolēmumu savstarpējās atzīšanas principa piemērošanu civillietās un komercietās.²²
- (5) Eiropadome savā sanāksmē Briselē 2004. gada 4. un 5. novembrī pieņēma jaunu programmu, tā dēvēto Hāgas programmu „Brīvības, drošības un tiesiskuma stiprināšanai Eiropas Savienībā”.
- (6) Padome un Komisija 2005. gada 2. un 3. jūnijā pieņēma kopēju rīcības plānu, ar ko Hāgas programmā noteiktajam tiek piekārtotas konkrētas darbības un kurā minēta nepieciešamība pieņemt priekšlikumus par uzturēšanas saistībām.
- (7) Uztura kreditoram (uzturtiesīgajam) jārada iespēja vienā dalībvalstī viegli iegūt nolēmumu, kam automātiski būtu izpildu spēks jebkurā citā dalībvalstī un kura izpilde būtu vienkārša un ātra.
- (8) Lai sasniegtu minēto mērķi un pilsoņiem nodrošinātu labāku pieeju piemērojamajām tiesību normām, ir lietderīgi vienā instrumentā apvienot visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai Kopienā piedzītu uzturu. Tādēļ šajā regulā ir jāiekļauj noteikumi par piekritību, kolīziju, par citās valstīs pieņemto nolēmumu izpildāmību un izpildi un par sadarbību.
- (9) Regulas piemērošanas jomā jāiekļauj visas uzturēšanas saistības, kas izriet no ģimenes attiecībām vai attiecībām ar līdzīgu raksturu, tā, lai visiem uztura kreditoriem nodrošinātu vienādu pieeju.
- (10) Noteikumi par starptautisko piekritību nedaudz atšķiras no pašreiz piemērojamiem, piemēram, tiem, kas izriet no Regulas (EK) Nr. 44/2001. Lai Eiropas Savienībā iespējami labāk aizsargātu uztura kreditoru intereses un veicinātu pienācīgu tiesvedību, šie noteikumi ir jāprecizē un tiem turpmāk jāaptver visas iespējamās situācijas, kurās ir pietiekama saikne starp pusēm un dalībvalsti. Tas, ka atbildētāja parastā dzīvesvieta ir valstī, kura nav Eiropas Savienības dalībvalsts, vairs nedrīkst būt par pamatu Kopienas normu nepiemērošanai un norādei uz valsts tiesību aktiem.
- (11) Pusēm ir jābūt iespējai, abpusēji vienojoties, izraudzīties tiesu, kurai lieta ir piekritīga, izņemot gadījumus, kuros uzturēšanas saistības attiecas uz nepilngadīgiem bērniem, lai tādējādi aizsargātu „vājāko pusi”.

²¹ OV L 143, 30.4.2004., 15. lpp.

²² OV C 12, 15.1.2001.

- (12) Ir jānodrošina skaidrs un efektīvs mehānisms, lai izšķirtu *lis pendens* lietas un saistītas prasības.
- (13) Kolīzijas normas ir jāpiemēro tikai uzturēšanas saistībām, nevis lai noteiktu likumu, kas piemērojams to ģimenes attiecību noteikšanai, kuras ir bijušas par pamatu uzturēšanas saistībām.
- (14) Uztura kreditora parastās dzīvesvietas valsts likumam joprojām jābūt ar augstāko spēku, kā tas ir noteikts esošajos starptautiskajos instrumentos, bet otrā prioritāte ir jāpiešķir tās valsts likumam, kurā atrodas tiesa, jo tas šajā konkrētajā jomā lietas ļauj izšķirt vienkāršāk, ātrāk un lētāk.
- (15) Ja neviens no minētajiem likumiem uztura kreditoram nedod iespēju saņemt uzturu no debitora, ir jābūt iespējai piemērot kādas citas valsts likumu, ar kuru uzturēšanas saistībām ir cieša saikne. Konkrēti, tā var būt – bet ne tikai – abu pušu kopējās valsts piederības valsts.
- (16) Pie attiecīgiem nosacījumiem pusēm jāļauj izvēlēties piemērojamo likumu. Piemēram, tām jādod iespēja konkrētā lietā izvēlēties tās valsts likumu, kurā atrodas tiesa. Tām arī jādod iespēja vienoties par piemērojamo likumu pirms strīda rašanās, taču tikai gadījumā, ja tas neskar uzturēšanas saistības attiecībā uz bērniem vai neaizsargātiem pieaugušiem; turklāt, veicot izvēli, drīkst norādīt tikai uz atsevišķi noteiktiem likumiem.
- (17) Debitors jāaizsargā pret norādīto likumu piemērošanu gadījumos, kuros ģimenes attiecības, kas ir pamatā uztura piešķiršanai, nav vispārpieņemts uzskatīt par privileģējamām. Konkrēti, šādi gadījumi varētu būt attiecības starp netiešiem radniekiem vai svainiem, lejupēju radnieku uztura prasījumi pret augšupējiem radniekiem vai uzturēšanas pienākums pēc laulības šķiršanas.
- (18) Vienā dalībvalstī pieņemtie nolēmumi par uzturēšanas saistībām ir jāatzīst un tiem jābūt ar izpildu spēku visās pārējās dalībvalstīs, nepieprasot nekādas papildu procedūras. Lai likvidētu visus starpposma pasākumus, ir jāveic procesuālo normu minimāli nepieciešamā saskaņošana. Tai jānodrošina taisnīgas tiesas priekšnoteikumu ievērošana saskaņā ar visām dalībvalstīm kopīgiem noteikumiem.
- (19) Vienā dalībvalstī pieņemtam uzturēšanas nolēmumam jābūt ātri un efektīvi izpildāmam jebkurā citā dalībvalstī. Konkrēti, uztura kreditoriem jādod iespēja saņemt līdzekļus, tos tieši ieturot no debitoru algas vai no bankas konta.
- (20) Vienā dalībvalstī izpildāmi publiski akti un pušu vienošanās ir jāpielīdzina nolēmumiem.
- (21) Dalībvalstīs ir jānorīko centrālās iestādes sadarbības veicināšanai gan vispārīgi, gan konkrētās lietās, lai sekmētu uztura piedziņu. Tām jāapmainās ar informāciju, lai varētu noteikt debitora atrašanās vietu un novērtēt tā mantu, pilnībā ievērojot visas prasības attiecībā uz fizisku personu aizsardzību saistībā ar personas datu apstrādi, kā tas noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes 1995. gada 24. oktobra Direktīvā

95/46/EK par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti²³.

- (22) Šajā regulā ir respektētas pamattiesības un ievēroti principi, kas ir īpaši atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā. Konkrēti, regula paredz pilnībā nodrošināt privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību, aizsargāt personas datus, ievērot bērna tiesības un garantēt tiesības uz efektīvu lietas izskatīšanu neatkarīgā un objektīvā tiesā saskaņā ar Hartas 7., 8., 24. un 47. pantu.
- (23) Saskaņā ar 2. pantu Padomes 1999. gada 28. jūnija Lēmumā 1999/468/EK, ar ko nosaka Komisijai piešķirto ieviešanas pilnvaru īstenošanas kārtību²⁴, šīs regulas īstenošanai nepieciešamie pasākumi jāpieņem saskaņā ar minētā lēmuma 3. pantā noteikto konsultēšanās procedūru.
- (24) Ar šo regulu ir jāaizstāj šajā pašā jomā iepriekš pieņemtie Kopienas instrumenti. Turklāt, lai vienādotu un vienkāršotu spēkā esošās juridiskās normas, tai ir jābūt ar augstāku spēku nekā citiem starptautiskiem instrumentiem, ko šajā jomā piemēro dalībvalstīs.
- (25) Ņemot vērā, ka plānotās darbības mērķi, proti, ieviest virkni pasākumu, lai Eiropas Savienībā nodrošinātu uztura prasījumu efektīvu piedziņu, dalībvalstis nevar pilnībā sasniegt un tādējādi to var labāk sasniegt Kopienas līmenī, Kopiena var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma 5. pantā izklāstīto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šī regula nosaka tikai to, kas vajadzīgs minētā mērķa sasniegšanai.
- (26) [Apvienotā Karaliste un Īrija saskaņā ar 3. pantu Protokolā par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam, ir paziņojušas par savu vēlmi piedalīties šīs regulas pieņemšanā un piemērošanā.]
- (27) Kā noteikts 1. un 2. pantā Protokolā par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Eiropas Kopienas dibināšanas līgumam, Dānija nepiedalās šīs regulas pieņemšanā, un tādējādi Dānijai tā nav saistoša un nav jāpiemēro.

²³ OV L 281, 23.11.1995., 31. – 50. lpp.

²⁴ OV L 184, 17.7.1999., 23. lpp.

IR PIENĒMUSI ŠO REGULU.

I nodaļa

Piemērošanas joma un definīcijas

1. pants

Piemērošanas joma

1. Šo regulu piemēro uzturēšanas saistībām, kas izriet no ģimenes attiecībām vai attiecībām, kuras saskaņā ar tām piemērojamo likumu ir ar līdzīgu raksturu.
2. Šajā regulā ar „dalībvalsti” saprot visas dalībvalstis, izņemot Dāniju [, Apvienoto Karalisti un Īriju].

2. pants

Definīcijas

Šajā regulā:

- (1) „tiesa” ir ikviena dalībvalsts iestāde, kurai ir piekritīgas uzturēšanas saistību lietas;
- (2) „tiesnesis” ir tiesnesis vai persona ar tiesneša pilnvarām līdzvērtīgām pilnvarām uzturēšanas saistību lietās;
- (3) „ nolēmums” ir dalībvalsts tiesā pieņemts nolēmums uzturēšanas saistību lietā neatkarīgi no šā nolēmuma nosaukuma, piemēram, nolēmums, spriedums, rīkojums vai izpildraksts, kā arī tiesas sekretāra lēmums par tiesvedības izmaksām;
- (4) „publisks akts” ir:
 - a) akts, kas ir oficiāli sastādīts vai reģistrēts kā publisks uzturēšanas saistību akts un kura autentiskumu
 - i) apliecina publiskā akta paraksts un saturs un
 - ii) ir noteikusi valsts iestāde vai cita iestāde, ko šajā nolūkā ir pilnvarojusi izcelsmes dalībvalsts iestāde, vai
 - b) vienošanās par uzturēšanas saistībām, kas noslēgta ar administratīvajām iestādēm, vai kuras autentiskumu tās ir apliecinājušas.
- (5) „izcelsmes dalībvalsts” ir dalībvalsts, kurā izdots izpildāmais nolēmums;
- (6) „izpildes dalībvalsts” ir dalībvalsts, kurā pieprasīta nolēmuma izpilde;

- (7) „izcelsmes tiesa” ir tiesa, kura ir pieņēmusi izpildāmo nolēmumu;
- (8) „kreditors” ir ikviena fiziska persona, kurai uzturs pienākas vai kura to pieprasa;
- (9) „debitors” ir ikviena fiziska persona, no kuras uzturs pienākas vai no kuras to pieprasa.

II nodaļa

Piekritība

3. pants

Vispārējā piekritība

Uzturēšanas saistību lietās dalībvalstīs piekritība ir šādām tiesām:

- a) atbildētāja parastās dzīvesvietas tiesai vai
- b) kreditora parastās dzīvesvietas tiesai, vai
- c) tiesai, kurai ir piekritīgas prasības par personas juridisko statusu, ja līdztekus šai prasībai tiek izskatīts prasījums par uzturēšanas saistībām, izņemot, ja šī piekritība nebalstās vienīgi uz pilsonību, kas ir vienai no pusēm, vai
- d) tiesai, kurai ir piekritīgas prasības par vecāku atbildību Regulas Nr. 2201/2003 izpratnē, ja līdztekus šai prasībai tiek izskatīts prasījums par uzturēšanas saistībām.

4. pants

Vienošanās par piekritību

1. Ja puses, no kurām vismaz vienai parastā dzīvesvieta ir kādas dalībvalsts teritorijā, ir vienojušās par kādas dalībvalsts tiesu vai tiesām strīdu izšķiršanai, kas radušies vai varētu rasties uzturēšanas saistību jautājumā, piekritība ir šīs dalībvalsts tiesai vai tiesām. Šī piekritība ir izņēmuma piekritība, ja vien puses nav vienojušās pretēji.
2. Vienošanos par tiesas izvēli noslēdz rakstiski. Uzskatāms, ka jebkāda elektroniski nosūtīta vienošanās, kuru iespējams iereģistrēt paliekoši, ir rakstiskā formā.
3. Ja šāda vienošanās ir noslēgta starp pusēm, no kurām nevienai parastā dzīvesvieta nav kādas dalībvalsts teritorijā, strīdu nevar izskatīt citu dalībvalstu tiesās, ja vien norādītā tiesa vai tiesas nav atteikušās no piekritības.
4. Šo pantu nepiemēro strīdiem par uzturēšanas saistībām attiecībā uz bērniem, kuri nav sasnieguši 18 gadu vecumu.

5. pants

Piekrītība, balstoties uz atbildētāja ierašanos

Papildus gadījumiem, kuros piekrītība izriet no 3. un 4. panta, lieta piekrīt tiesai, kurā atbildētājs ieradies. Šo noteikumu nepiemēro, ja atbildētājs ieradies tiesā, lai apstrīdētu piekrītību vai ja saskaņā ar 4. pantu citai tiesai ir izņēmuma piekrītība.

6. pants

Pārējie piekrītības jautājumi

Ja no dalībvalstu tiesām nevienai nav piekrītība saskaņā ar 3. līdz 5. pantu, piekrītība ir šādām tiesām:

- a) tās dalībvalsts tiesām, kuras piederība ir kreditoram un debitoram vai
- b) uzturēšanas saistību lietās starp laulātajiem vai bijušiem laulātajiem – tās dalībvalsts tiesām, kuras teritorijā bija laulāto pēdējā kopējā parastā dzīvesvieta, ja tā vēl ir bijusi parastā dzīvesvieta mazāk nekā gadu pirms prasības iesniegšanas.

7. pants

Lis pendens lietas

1. Ja par vienām un tām pašām uzturēšanas saistībām prasības ir iesniegtas dažādu dalībvalstu tiesās, tad tiesa, kurā prasība iesniegta kā otrajā, pēc savas iniciatīvas aptur tiesvedību līdz tiek noteikta tās tiesas piekrītība, kurā prasība iesniegta pirmajā.
2. Ja ir noteikta tās tiesas piekrītība, kurā prasība iesniegta pirmajā, tad tiesa, kurā prasība iesniegta kā otrajā, atsakās no piekrītības par labu pirmajai.

8. pants

Saistītas prasības

1. Ja dažādu dalībvalstu tiesās ir iesniegtas saistītas prasības, tiesa, kurā prasības iesniegtas kā otrajā, var apturēt tiesvedību.
2. Ja šīs prasības ir tiesvedībā pirmajā instancē, tad tiesa, kurā prasības iesniegtas kā otrajā, var apturēt tiesvedību pēc vienas puses lūguma, ja vien tiesai, kurā prasības iesniegtas kā pirmajā, attiecīgās prasības ir piekrītīgas un tās likums ļauj tās apvienot.

3. Šā punkta izpratnē saistītas prasības ir tādas, kuru saikne ir tik cieša, ka ir lietderīgi tās izskatīt un lemt kopā, lai novērstu nesavienojamu lēmumu risku, ko radītu atsevišķa tiesvedība.

9. pants

Prasības iesniegšana tiesā

Šīs nodaļas nolūkiem uzskatāms, ka prasība ir iesniegta tiesā:

- a) dienā, kad tiesā ir iesniegts dokuments, uz kura pamata ierosināta lieta, vai tam pielīdzināms dokuments, ar nosacījumu, ka prasītājs turpmāk ir veicis visus pasākumus, kas viņam bija jāveic, lai dokumentu izsniegtu atbildētājam, vai
- b) ja dokuments jāizsniedz pirms iesniegšanas tiesā, tad dienā, kad to saņem iestāde, kas ir atbildīga par izsniegšanu, ar nosacījumu, ka prasītājs turpmāk ir veicis visus pasākumus, kas viņam bija jāveic, lai dokumentu iesniegtu tiesā.

10. pants

Pagaidu un aizsardzības pasākumi

Dalībvalsts tiesu iestādēm var prasīt veikt pagaidu vai aizsardzības pasākumus, kādus attiecīgajā dalībvalstī paredz likums, arī tad, ja saskaņā ar šo regulu lietas izskatīšana pēc būtības piekrīt citas dalībvalsts tiesai.

11. pants

Piekritības noskaidrošana

Ja kādas dalībvalsts tiesā ir iesniegta prasība, kura saskaņā ar šo regulu nav tai piekritīga, tā pēc savas iniciatīvas paziņo, ka tai nav piekritības.

III nodaļa

Piemērojamais likums

12. pants

Nepiemērojamība ģimenes attiecību noteikšanai

Ar šīs nodaļas noteikumiem nosaka tikai uzturēšanas saistībām piemērojamo likumu, un tie neskar piemērojamo likumu 1. pantā minēto attiecību noteikšanai.

13. pants

Pamatnoteikumi

1. Uzturēšanas saistības reglamentē tās valsts likums, kurā ir kreditora parastā dzīvesvieta.
2. Tās valsts likumu, kurā atrodas tiesa, piemēro:
 - a) ja saskaņā ar 1. punktu noteiktais likums kreditoram nedod iespēju no debitora saņemt uzturu, vai
 - b) ja kreditors to pieprasa un ja likums ir tās valsts likums, kurā debitoram ir parastā dzīvesvieta.
3. Ja neviens no likumiem, kas noteikts saskaņā ar iepriekšējiem punktiem, uztura kreditoram nedod iespēju saņemt uzturu no debitora, un ja no visiem apstākļiem izriet, ka uzturēšanas saistībām ir cieša saikne ar kādu citu valsti, jo īpaši, ar kreditora un debitora kopējās valsts piederības valsti, tad piemēro tās valsts likumu, ar ko uzturēšanas saistībām ir cieša saikne.

14. pants

Likuma izvēle

Neatkarīgi no 13. panta kreditors un debitors var:

- a) attiecīgā procesa gadījumā norādīt tās valsts likumu, kurā atrodas tiesa, to skaidri vai jebkādā citā nepārprotamā veidā norādot prasības iesniegšanas laikā;
- b) jebkurā brīdī rakstiski vienoties par piemērojamo likumu, izņemot, ja uzturēšanas saistības attiecas uz bērnu, kas nav sasniedzis 18 gadu vecumu, vai uz pieaugušo, kas nespēj pats sevi apgādāt savu personīgo spēju zuduma vai nepietiekamības dēļ (tālāk tekstā – „neaizsargāti pieaugušie”), un ar nosacījumu, ka norāda tikai uz kādu no tālāk minētajiem likumiem:
 - i) kopējās valsts piederības likums tā norādīšanas brīdī;
 - ii) kopējās parastās dzīvesvietas likums vai tās valsts likums, kurā likuma norādīšanas brīdī ir kreditora vai debitora parastā dzīvesvieta;
 - iii) tādu uzturēšanas saistību gadījumā, kas attiecas uz divām personām, kuras ir laulātas vai ir bijušas laulātas, vai kuru attiecībām saskaņā ar tām piemērojamo likumu ir laulībai līdzīgs raksturs – likums, kas norādīšanas brīdī ir piemērojams viņu mantiskajām attiecībām.

15. pants

Norādītā likuma nepiemērošana pēc debitora pieprasījuma

1. Tādu uzturēšanas saistību gadījumā, kuras neattiecas uz bērniem un neaizsargātiem pieaugušiem un kuras nav starp laulātajiem vai bijušiem laulātajiem, debitors var iebilst pret kreditora prasību, atsaucoties uz uzturēšanas pienākuma neesamību saskaņā ar to kopējo valsts piederības likumu vai, ja valsts piederība ir dažāda, saskaņā ar debitora parastās dzīvesvietas valsts likumu.
2. Uzturēšanas saistību gadījumā starp laulātajiem vai bijušiem laulātajiem debitors var iebilst pret kreditora prasību, atsaucoties uz uzturēšanas pienākuma neesamību saskaņā ar tās valsts likumu, ar kuru laulībai ir visciešākā saikne.

16. pants

Valsts iestāde

Valsts iestādes tiesības pieprasīt atlīdzību par kreditoram sniegtajiem pakalpojumiem nosaka saskaņā ar šo iestādi reglamentējošo likumu.

17. pants

Piemērojamā likuma darbības joma

1. Uzturēšanas saistībām piemērojamais likums nosaka:
 - (a) kreditora tiesību esamību un apmēru, un to, pret ko tas šīs tiesības var izmantot;
 - (b) to, ciktāl kreditors uzturu var pieprasīt ar atpakaļejošu datumu;
 - (c) uzturēšanas saistību aprēķina un indeksācijas veidu;
 - (d) prasības celšanas nosacījumus un termiņus;
 - (e) valsts iestādes, kura kreditoram ir piešķīrusi uzturu, tiesības saņemt atlīdzību par saviem pakalpojumiem un debitora saistību robežas;
2. Neatkarīgi no piemērojamā likuma satura, nosakot uztura apmēru, ņem vērā kreditora vajadzības un debitora resursus.

18. pants

Trešu valstu likuma piemērošana

Šajā regulā norādīto likumu piemēro arī tad, ja tas nav nevienas dalībvalsts likums.

19. pants

Atgriezeniskā norāde

1. Neskarot 2. punktā noteikto, šajā regulā norādītā attiecīgās valsts likuma piemērošana nozīmē to attiecīgajā valstī spēkā esošo tiesību normu piemērošanu, kas nav starptautisko privāttiesību normas.
2. Ja šī regula norāda uz trešas valsts likuma piemērošanu, un šīs valsts starptautisko privāttiesību normas norāda uz citas valsts likumu, tiesa, kurā iesniegta prasība, piemēro valsts iekšējās normas.

20. pants

Ordre public

Šajā regulā norādītā likuma piemērošanu var atteikt tikai gadījumā, ja šāda piemērošana ir acīmredzami nesaderīga ar tiesas atrašanās vietas valsts sabiedrisko kārtību (*ordre public*). Tomēr uz šā pamata nevar atteikt piemērot šajā regulā norādītā dalībvalsts likuma normu.

21. pants

Valstis ar vairākām tiesību sistēmām

Gadījumā, ja kāda valsts ietver vairākas teritoriālās vienības, no kurām katrai ir savas tiesību normas attiecībā uz uzturēšanas saistībām, nolūkā noteikt saskaņā ar šo regulu piemērojamo likumu katra teritoriālā vienība ir pielīdzināma valstij.

IV nodaļa

Kopējās procesuālās normas

22. pants

Dokumentu izsniegšana

1. Ierosinot lietu dalībvalsts tiesā, dokumentu, uz kura pamata ierosināta lieta, vai tam pielīdzināmu dokumentu atbildētājam izsniedz kādā no šiem veidiem:
 - a) izsniedzot personīgi, ko apliecina ar saņēmēja parakstītu paziņojumu par saņemšanu, kurā norādīts saņemšanas datums;
 - b) izsniedzot personīgi, ko apliecina dokuments, kuru parakstījusi par izsniegšanu atbildīgā persona un kurā norādīts, ka saņēmējs dokumentu ir saņēmis vai atteicies to saņemt bez pamatota iemesla, kā arī norādīts dokumenta izsniegšanas datums;
 - c) izsniedzot ar nosūtīšanu pa pastu, ko apliecina ar saņēmēja parakstītu un atpakaļnosūtītu paziņojumu par saņemšanu, kurā norādīts saņemšanas datums;
 - d) izsniedzot elektroniski, piemēram, pa faksu vai ar e-pastu, ko apliecina ar saņēmēja parakstītu paziņojumu par saņemšanu, kurā norādīts saņemšanas datums.
2. Atbildētājam aizstāvības sagatavošanai nosaka termiņu, kas nevar būt mazāks par 30 dienām, skaitot no atbilstīgi 1. punktam izsniegtā dokumenta saņemšanas dienas.
3. Sešu mēnešu laikā no šīs regulas stāšanās spēkā dalībvalstis Komisiju informē par piemērojamiem izsniegšanas veidiem. Tās Komisijai dara zināmas jebkādas izmaiņas šajā informācijā.

Komisija šo informāciju dara publiski pieejamu.

23. pants

Pieņemamības noskaidrošana

1. Ja atbildētājs, kura pastāvīgā dzīvesvieta ir kādas dalībvalsts teritorijā, kura nav dalībvalsts, kurā tika celta prasība, neierodas tiesā, tad tiesa, kurai lieta ir piekritīga, aptur tiesvedību, kamēr nav pierādīts, ka atbildētājs ir varējis saņemt dokumentu, uz kura pamata ierosināta lieta, vai tam pielīdzināmu dokumentu atbilstīgi 22. pantam, vai ka šajā nolūkā ir darīts viss vajadzīgais.

2. Ja atbildētājs, kura parastā dzīvesvieta ir kādas trešas valsts teritorijā, neierodas tiesā, tad tiesa, kurai lieta ir piekritīga, aptur tiesvedību, kamēr nav pierādīts, ka atbildētājs ir varējis pietiekami laicīgi saņemt dokumentu, uz kura pamata ierosināta lieta, vai tam pielīdzināmu dokumentu, lai varētu sev nodrošināt aizstāvību, vai ka šajā nolūkā ir darīts viss vajadzīgais.
3. Ja dokuments, uz kura pamata ierosināta lieta, vai tam pielīdzināms dokuments bija jānosūta saskaņā ar Hāgas 1965. gada Konvencijas par tiesas un ārpus tiesas civillietu un komerclietu dokumentu izsniegšanu ārvalstīs, piemēro šīs konvencijas 15. pantu.

24. pants

Nolēmums un pārskatīšana

1. Ja atbildētājs nav ieradies tiesā un
 - a) nav pierādīts, ka tas ir saņēmis dokumentu, uz kura pamata ierosināta lieta, vai tam pielīdzināmu dokumentu, vai
 - b) tas nav varējis uztura prasījumu apstrīdēt nepārvaramas varas vai no tā neatkarīgu ārkārtas apstākļu dēļ,nolēmumu var pieņemt, taču atbildētājam ir tiesības pieprasīt tā pārskatīšanu izcelsmes tiesā.
2. Termiņu, kurā var pieprasīt pārskatīšanu, skaita no dienas, kurā ir konstatēts, ka atbildētājs ir informēts par nolēmumu un ir bijis rīcībspējīgs, un, visvēlākais, no dienas, kad par izpildi atbildīgā iestāde to ir informējusi par šo nolēmumu. Šis termiņš nevar būt mazāks par 20 dienām.
3. Pārskatīšanas pieprasījums ir pamats visu dalībvalstī veicamo izpildes pasākumu apturēšanai.

V nodaļa

Nolēmumu izpildāmība

25. pants

Izpildāmība

Vienā dalībvalstī pieņemts nolēmums, kas ir izpildāms šajā dalībvalstī, tiek atzīts citā dalībvalstī un ir tajā izpildāms bez izpildes pasludināšanas un bez iespējas apstrīdēt tā atzīšanu.

26. pants

Pagaidu izpilde

Dalībvalstī pieņemts nolēmums ir pilnībā izpildāms neatkarīgi no valsts tiesību aktos paredzētajām pārsūdzības iespējām. Nodrošinājums nevar tikt prasīts.

VI nodaļa

Izpilde

27. pants

Izpildes procedūra

Ja šajā regulā nav noteikts citādi, citā dalībvalstī pieņemtu nolēmumu izpildes procedūru reglamentē izpildes dalībvalsts tiesību akti.

28. pants

Dokumenti

Puse, kura vienā dalībvalstī pieprasa atzīt vai izpildīt citā dalībvalstī pieņemtu nolēmumu, iesniedz apliecinātu nolēmuma norakstu, kas atbilst autentiskuma prasībām, kā arī kompetentās iestādes sagatavotu izrakstu, izmantojot šīs regulas I pielikumā pievienoto veidlapu.

Par nolēmuma izpildi atbildīgās dalībvalsts iestādes nevar pieprasīt dokumentu tulkojumu.

29. pants

Juridiskā palīdzība

Prasītājs, kurš izcelsmes dalībvalstī ir saņēmis pilnīgu vai daļēju juridisko palīdzību vai atbrīvojumu no izdevumu segšanas, ir tiesīgs attiecībā uz izpildes procedūru saņemt visplašāko juridisko palīdzību vai visplašāko atbrīvojumu no izdevumiem, kādu paredz izpildes dalībvalsts tiesību akti.

30. pants

Nodrošinājums un galvojums

No puses, kura vienā dalībvalstī lūdz citā valstī pieņemta nolēmuma izpildi, nedrīkst prasīt nodrošinājumu vai galvojumu neatkarīgi no tā nosaukuma, pamatojoties uz to, ka puse ir ārvalstnieks vai ka tās domicils vai dzīvesvieta nav attiecīgajā valstī.

31. pants

Legalizācija un tai pielīdzināmas formalitātes

Attiecībā uz 28. pantā minētajiem dokumentiem nav nepieciešama nekāda legalizācija vai tai pielīdzināma formalitāte.

32. pants

Aizliegums pārskatīt pēc būtības

1. Vienā dalībvalstī pieņemts nolēmums nekādā gadījumā nav pārskatāms pēc būtības citā dalībvalstī izpildes procedūras gaitā.
2. Tomēr par izpildi atbildīgā dalībvalsts iestāde pēc savas iniciatīvas var lemt par izcelsmes tiesas nolēmuma izpildi tikai attiecībā uz daļu no uztura prasījuma, ja pilnīga izpilde skartu to debitora mantas daļu, uz kuru saskaņā ar izpildes dalībvalsts tiesību aktiem nevar vērst piedziņu.

33. pants

Izpildes atteikšana vai apturēšana

Lemt pilnībā vai daļēji atteikt vai apturēt izcelsmes tiesas nolēmuma izpildi, balstoties uz debitora pieprasījumu, var tikai šādos gadījumos:

- a) debitors ir norādījis uz jauniem apstākļiem vai apstākļiem, kas izcelsmes tiesai nolēmuma pieņemšanas laikā nebija zināmi;
- b) debitors saskaņā ar 24. pantu ir pieprasījis pārskatīt izcelsmes tiesas nolēmumu, un jauns nolēmums vēl nav pieņemts;
- c) debitors jau ir nokārtojis savas saistības;
- d) attiecībā uz izcelsmes tiesas nolēmuma izpildes tiesībām pilnībā vai daļēji ir iestājies noilgums;

- e) izcelsmes tiesas nolēmums nav savienojams ar izpildes dalībvalstī agrāk pieņemtu nolēmumu vai atbilst nosacījumiem, kas vajadzīgi, lai to atzītu izpildes dalībvalstī.

34. pants

Rīkojums par tiešu ikmēneša ieturējumu

1. Pēc kreditora pieprasījuma izcelsmes tiesa var izdot rīkojumu par tiešu ikmēneša ieturējumu, kas adresēts citā dalībvalstī esošam debitora darba devējam vai bankas iestādei, kurā debitoram ir bankas konts. Saskaņā ar 25. un 26. pantu rīkojumam par tiešu ikmēneša ieturējumu dalībvalstī, kurai tas adresēts, ir tāds pats izpildu spēks kā nolēmumam.
2. Rīkojumu par tiešu ikmēneša ieturējumu var izdot tikai tad, ja debitoram nolēmums ir izsniegts vienā no 22. pantā minētajiem veidiem.
3. Pieprasījumu un rīkojumu par tiešu ikmēneša ieturējumu sagatavo saskaņā ar veidlapām, kuru paraugi ir pievienoti šīs regulas III pielikumā.
4. Izcelsmes tiesa par rīkojumu par tiešu ikmēneša ieturējumu paziņo, nosūtot ierakstītu vēstuli ar paziņojumu par saņemšanu:
 - a) debitora darba devējam vai bankas iestādei, kurā debitoram ir norēķinu konts, un
 - b) ne vēlāk kā piecas dienas pēc tam – debitoram, kopā ar izcelsmes tiesas nolēmumu un informatīvo paziņojumu, kas sagatavots saskaņā ar veidlapu, kuras paraugs pievienots šīs regulas III b) pielikumā.
5. Kolīdz adresāts saņēmis rīkojumu par tiešu ikmēneša ieturējumu, tas veic pirmo ieturējumu. Ja tam nav nekādi iespējams veikt šos ieturējumus, adresāts izcelsmes tiesu par to informē ne vēlāk kā 30 dienu laikā pēc paziņojuma par saņemšanu vai pēc pēdējā ieturējuma.
6. Ja pret debitoru ir izdots rīkojums par tiešu ieturējumu, tam ir pienākums informēt kreditoru un izcelsmes tiesu par jebkādu darba devēja vai bankas konta maiņu.

35. pants

Rīkojums par bankas konta pagaidu iesaldēšanu

1. Kreditors tiesai, kura lietu izskata pēc būtības, var pieprasīt izdot rīkojumu par bankas konta pagaidu iesaldēšanu, kas adresēts citā dalībvalstī esošai bankas iestādei, kurā debitoram ir bankas konts. Pieprasījumu un rīkojumu par bankas konta pagaidu iesaldēšanu sagatavo saskaņā ar veidlapām, kuru paraugi ir pievienoti šīs regulas IV pielikumā.

2. Tiesa par kreditora pieprasījumu lemj 8 dienu laikā, nepaziņojot debitoram par pieprasījuma iesniegšanu un nesniedzot tam iespēju tikt uzklausītam. Tā izdod pagaidu iesaldēšanas rīkojumu, ja uzskata, ka kreditora pieprasījums nav acīmredzami nepamatots un ka pastāv nopietns debitora saistību nepildīšanas risks.
3. Rīkojums par pagaidu iesaldēšanu:
 - a) ar ierakstītu tiesas vēstuli ar paziņojumu par saņemšanu tiek darīts zināms bankas iestādei, kurā debitoram ir norēķinu konts;
 - b) līdz ar tā saņemšanas brīdi nozīmē, ka tiek aizliegtas jebkādas bankas konta operācijas, kuru rezultātā konta turētājam būtu neiespējami veikt maksājumus par summu, kas noteikta rīkojumā par pagaidu iesaldēšanu.
4. Tiesa kreditoru un debitoru par izdoto pagaidu iesaldēšanas rīkojumu informē, nosūtot ierakstītu vēstuli ar paziņojumu par saņemšanu, līdzko šis rīkojums ir radījis sekas, kas aprakstītas 3. punkta b) apakšpunktā.
5. Debitors var pieprasīt atcelt pagaidu iesaldēšanas rīkojumu, vēršoties tiesā, kura ir izdevusi šo rīkojumu, un tādā gadījumā tiesa par to lemj 8 dienu laikā. Tiesa šo pieprasījumu var apmierināt, vajadzības gadījumā pieprasot, lai debitors sniegtu nodrošinājumu.
6. Pagaidu iesaldēšanas rīkojuma sekas izbeidzas, līdzko tiesa nolemj to atcelt vai tad, ja tā nav pieņēmusi lēmumu 8 dienu laikā, un, visvēlākais, tad, kad tā pieņem nolēmumu pēc būtības. Pēc nolēmuma pieņemšanas pēc būtības pagaidu iesaldēšanas rīkojumu var aizstāt ar rīkojumu par tiešu ikmēneša ieturējumu, ja kreditors to pieprasa saskaņā ar 34. pantu.

Par lēmumu, ar ko izbeidz pagaidu iesaldēšanas rīkojuma darbību, tiesa bankas iestādei paziņo, nosūtot ierakstītu vēstuli ar paziņojumu par saņemšanu.

36. pants

Uztura prasījumu prioritāte

Uztura prasījumu maksājumiem ir prioritāte salīdzinājumā ar citiem debitora parādiem, tostarp parādiem par nolēmumu izpildes izmaksām.

VII nodaļa

Publiski akti un vienošanās

37. pants

Publisku aktu un vienošanos izpildāmība

Vienā dalībvalstī reģistrētiem un izpildāmiem publiskiem aktiem, kā arī pušu noslēgtām vienošanām, kas ir izpildāmas vienā dalībvalstī, ir tāds pats izpildu spēks kā nolēmumiem saskaņā ar 25. pantu.

38. pants

Publisku aktu un vienošanos izpilde

1. Izpildāmo publisko aktu un pušu vienošanos atzīšanai un izpildei attiecīgā gadījumā piemēro VI nodaļas noteikumus. Tās dalībvalsts kompetentā iestāde, kurā publiskais akts vai pušu vienošanās ir izpildāma, pēc jebkuras ieinteresētās personas pieprasījuma izsniedz akta izrakstu, izmantojot šīs regulas II pielikumā doto veidlapas paraugu.
2. Kreditors, kas vēlas izmantot 34. un 35. panta noteikumus, var vērsties savas parastās dzīvesvietas tiesā.

VIII nodaļa

Sadarbība

39. pants

Centrālās iestādes

1. Katra dalībvalsts izraugās vienu vai vairākas centrālās iestādes, kas palīdz šīs regulas piemērošanā, un nosaka katras teritoriālo vai priekšmetisko kompetenci.
2. Ja dalībvalsts ir izraudzījusi vairākas centrālās iestādes, saziņu parasti organizē tieši ar kompetento centrālo iestādi. Ja paziņojums ir nosūtīts centrālajai iestādei, kura nav kompetenta, šī iestāde ir atbildīga par to, lai paziņojums tiktu pārsūtīts uz kompetento centrālo iestādi un lai sūtītājs tiktu par to informēts.
3. Sešu mēnešu laikā pēc šīs regulas stāšanās spēkā dalībvalstis Komisijai paziņo:

- a) atbilstīgi šim pantam izraudzīto centrālo iestāžu kontaktpersonu vārdus/uzvārdus, adreses, kā arī saziņas līdzekļus;
- b) valodas, kas ir pieņemtas saziņai ar centrālajām iestādēm.

Dalībvalstis dara Komisijai zināmas jebkādas izmaiņas šajā informācijā.

Komisija šo informāciju dara publiski pieejamu.

40. pants

Vispārīgās funkcijas

Centrālās iestādes dara zināmu informāciju par valsts tiesību aktiem un lietām uzturēšanas saistību jomā un veic pasākumus, lai pilnveidotu šīs regulas piemērošanu un stiprinātu sadarbību. Šim nolūkam izmanto Eiropas Tiesiskās sadarbības tīklu civillietās un komerclietās, kurš izveidots ar Lēmumu Nr. 2001/470/EK.

41. pants

Sadarbība īpašos gadījumos

1. Lai sasniegtu šīs regulas mērķus, centrālās iestādes sadarbojas īpašos gadījumos. Šajā nolūkā tās tieši vai ar valsts iestāžu vai citu struktūru starpniecību veic nepieciešamos pasākumus, lai:
 - a) vāktu un apmainītos ar informāciju par:
 - i) kreditora un debitora situāciju, jo īpaši, izmantojot 44. līdz 47. pantu,
 - ii) lietām, kas atrodas tiesvedībā, vai
 - iii) pieņemtajiem nolēmumiem;
 - b) sniegtu informāciju un palīdzību kreditoriem, kuri piedalās tiesvedībā to teritorijā;
 - c) ar starpniecību vai citiem līdzekļiem sekmētu vienošanos starp kreditoriem un debitoriem un šajā nolūkā veicinātu pārrobežu sadarbību.
2. Pēc kreditora, kura parastā dzīvesvieta ir kādā no dalībvalstīm, pieprasījuma to pārstāv:
 - a) tās dalībvalsts centrālā iestāde, kuras teritorijā ir tiesa, kurai iesniegta prasība par uzturēšanas saistībām, vai
 - b) izpildes dalībvalsts centrālā iestāde.

Šā punkta izpratnē pārstāvība aptver visas procedūras, kas nepieciešamas, lai iegūtu nolēmumu, kā arī faktiski panāktu uztura prasījuma piedziņu.

42. pants

Darba metode

1. Kreditors dalībvalsts centrālajā iestādē ar pieprasījumu pēc palīdzības saskaņā ar 41. pantu var vērsties tieši vai ar tās dalībvalsts centrālās iestādes starpniecību, kurā tam ir parastā dzīvesvieta.

Kreditors savu pieprasījumu var iesniegt savas parastās dzīvesvietas tiesā, kura sadarbībā ar šīs dalībvalsts centrālo iestādi veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu pieprasījuma pārsūtīšanu un izpildi.

2. Palīdzības pieprasījumam pievieno visu pieejamo informāciju, kas var būt vajadzīga tā izpildei.
3. Neskarot 4. punktu, centrālo iestāžu, valsts iestāžu un citu struktūru palīdzība, ko tās sniedz saskaņā ar 41. pantu, kā arī tā, ko sniedz šo iestāžu norīkotas personas, ir bezmaksas.
4. Kreditoram var prasīt piedalīties pārstāvības izdevumu segšanā, kas radušies saskaņā ar 41. panta 2. punktu. Tomēr samaksu nevar prasīt, ja kreditors savas parastās dzīvesvietas dalībvalstī atbilst nosacījumiem, lai saņemtu juridisko palīdzību.
5. Katra centrālā iestāde pati sedz savas izmaksas.

43. pants

Sanāksmes

1. Lai sekmētu šīs regulas piemērošanu, centrālās iestādes regulāri tiekas.
2. Šīs sanāksmes sasauc saskaņā ar Lēmumu Nr. 2001/470/EK, ar ko izveido Eiropas Tiesiskās sadarbības tīklu civillietās un komerclietās.

44. pants

Piekluve informācijai

1. Centrālās iestādes nodrošina piekļuvi informācijai, kas var sekmēt uztura prasījumu piedziņu, ievērojot šajā nodaļā izklāstītos noteikumus. Informāciju sniedz, lai sasniegtu šādus mērķus:

a) noteiktu debitora atrašanās vietu;

- b) novērtētu debitora mantu, jo īpaši tā ieņēmumu summu un veidu;
 - c) noteiktu debitora darba devēju;
 - d) noteiktu debitora bankas kontus.
2. Šā panta 1. punktā minētā informācija aptver vismaz to iestāžu rīcībā esošo informāciju, kuras dalībvalstīs atbild par šādām jomām:
- a) nodokļi un nodevas,
 - b) sociālā apdrošināšana, ieskaitot darba devēju sociālās apdrošināšanas iemaksas,
 - c) iedzīvotāju reģistrs,
 - d) īpašuma reģistrs,
 - e) transportlīdzekļu reģistrs,
 - f) centrālā banka.
3. Piekļuve šajā pantā minētajai informācijai nekādā gadījumā nevar būt par iemeslu jaunu kartotēku izveidei dalībvalstīs.

45. pants

Informācijas paziņošana

1. Kreditors savas parastās dzīvesvietas dalībvalsts pieprasījuma iesniedzējā centrālajā iestādē var vērsties ar savas parastās dzīvesvietas tiesas starpniecību, kura nodod kreditora pieprasījumu, ja tā uzskata, ka tas atbilst šajā nodaļā izklāstītajiem nosacījumiem.
2. Pieprasījumu par informācijas paziņošanu viena centrālā iestāde otrai centrālajai iestādei nodod, izmantojot šīs regulas V pielikumā doto veidlapas paraugu.
3. Pieprasījumu, lai iegūtu 44. panta 1. punkta a) apakšpunktā minēto informāciju, var iesniegt jebkurā laikā. Pieprasījumu, lai iegūtu 44. panta 1. punkta b), c) un d) apakšpunktā minēto informāciju, var iesniegt, ja kreditors var uzrādīt nolēmuma izrakstu atbilstīgi 28. pantam vai akta izrakstu atbilstīgi 38. panta 1. punktam.
4. Pieprasījuma saņēmēja centrālā iestāde papildus 1. punktā minētajai veidlapai pieprasījuma iesniedzējai iestādei var pieprasīt iesniegt papildu dokumentus, kas vajadzīgi, lai sasniegtu 44. panta 1. punktā minētos mērķus.
5. Papildu dokumentus iesniedz kopā ar to tulkojumiem, ja vien pieprasījuma saņēmēja dalībvalsts neatbrīvo no šīs prasības. Vēlākais sešu mēnešu laikā no šīs regulas stāšanās spēkā dalībvalstis informē Komisiju par savu lēmumu pieprasīt vai nepieprasīt šajā punktā minētos tulkojumus.

Komisija šo informāciju dara publiski pieejamu.

Ja informācijas paziņošanas pieprasījums ir veikts pēc tāda kreditora iniciatīvas, kurš saņem pilnīgu vai daļēju juridisko palīdzību, tulkojumu nodrošina pieprasījuma iesniedzēja iestāde, kreditoram neprasot nekādu samaksu.

6. Pieprasījuma saņēmējas iestādes informāciju paziņo pieprasījuma iesniedzējām iestādēm. Ja pieprasījuma saņēmēja iestāde nevar paziņot pieprasīto informāciju, tā nekavējoties par to informē pieprasījuma iesniedzēju iestādi, norādot attiecīgos iemeslus.

46. pants

Informācijas izmantošana

1. Pieprasījuma iesniedzēja centrālā iestāde saņemto informāciju nekavējoties paziņo tiesai, kura tai bija iesniegusi pieprasījumu saskaņā ar 45. panta 1. punktu. Pēc tam, kad informācija paziņota tiesai, pieprasījuma iesniedzēja centrālā iestāde iznīcina šo informāciju.
2. Saskaņā ar šo regulu paziņoto informāciju var izmantot tikai tiesa un tikai nolūkā sekmēt uztura prasījumu piedziņu. Tomēr tiesa šo informāciju, to neizpaužot kreditoram, var nodot iestādēm, kas ir kompetentas izsniegt tiesas vai ārpus tiesas aktus, kā arī iestādēm, kas ir kompetentas izpildīt nolēmumu. Pēc tam, kad iestādes šo informāciju ir izmantojušas, tās to iznīcina.
3. Saskaņā ar šo regulu paziņoto informāciju tiesa var uzglabāt tikai tik ilgi, cik tas nepieciešams, lai sekmētu uztura prasījuma piedziņu. Uzglabāšanas termiņš nevar pārsniegt vienu gadu.

47. pants

Debitora informēšana

Pieprasījuma saņēmēja centrālā iestāde debitoram paziņo:

- a) informāciju, ko tā ir paziņojusi, un šīs informācijas ieguves veidu;
- b) minētās informācijas adresātu identitāti;
- c) minētās informācijas izmantošanas nosacījumus saskaņā ar šo regulu;
- d) debitora tiesības un tam pieejamos tiesiskās aizsardzības līdzekļus saskaņā ar valsts iekšējiem tiesību aktiem, kas pieņemti, piemērojot Direktīvu 95/46/EK;
- e) to uzraudzības iestāžu kontaktinformāciju, kuras izveidotas atbilstīgi Direktīvai 95/46/EK gan dalībvalstī, kurā atrodas pieprasījuma iesniedzēja centrālā iestāde, gan dalībvalstī, kurā atrodas pieprasījuma saņēmēja centrālā iestāde,

ja vien pieprasījuma iesniedzēja centrālā iestāde saskaņā ar 45. panta 2. punktu iesniegtajā informācijas paziņošanas pieprasījumā nav norādījusi, ka, informējot debitoru, varētu tikt

apdraudēta uztura prasījuma efektīva piedziņa; šādā gadījumā pieprasījuma saņēmēja centrālā iestāde debitora informēšanu atliek uz laiku, kas nepārsniedz 60 dienas.

IX nodaļa

Vispārīgi un nobeiguma noteikumi

48. pants

Saistība ar citiem Kopienas tiesību aktiem

1. Uzturēšanas saistību jomā ar šo regulu aizstāj Regulu (EK) Nr. 44/2001 un Regulu (EK) Nr. 805/2004.
2. Uzturēšanas saistību jomā nepiemēro Regulas (EK) Nr. 1348/2000 19. pantu.
3. Neskarot 2. punktā noteikto, šī regula neskar Regulas (EK) Nr. 1348/2000 un Regulas (EK) Nr. 1206/2001 piemērošanu.

49. pants

Saistība ar citiem aktiem

Šai regulai dalībvalstīs ir augstāks spēks nekā konvencijām un līgumiem jautājumos, kurus reglamentē šī regula, un kuru līgumslēdzējas puses ir dalībvalstis.

50. pants

Pielikumu grozījumi

Šīs regulas pielikumu grozījumus pieņem saskaņā ar 51. panta 2. punktā noteikto konsultēšanās procedūru.

51. pants

Komiteja

1. Komisijai palīdz komiteja, kurā ir dalībvalstu pārstāvji un kuru vada Komisijas pārstāvis.
2. Ja atsaucas uz šo punktu, piemēro Lēmuma 1999/468/EK 3. pantā noteikto konsultēšanās procedūru, ievērojot minētā lēmuma 7. panta 3. punkta noteikumus.

52. pants

Pārejas noteikums

1. Šīs regulas noteikumus piemēro tikai procedūrām, kas uzsāktas, publiskajiem aktiem, kas saņemti, un vienošanās, kas noslēgtas pēc dienas, kad regulu sāk piemērot.
2. Tomēr:
 - a) 12. līdz 21. pantu par piemērojamo likumu šīs regulas piemērošanas sākšanas dienā tiesvedībā esošai lietai piemēro tad, ja visas puses par to ir tieši vai jebkādā citā nepārprotamā veidā vienojušās;
 - b) 27. līdz 36. pantu par izpildi piemēro nolēmumiem un publiskiem aktiem, kuri dienā, kad sāk šīs regulas piemērošanu, saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 44/2001 ir pasludināti par izpildāmiem vai saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 805/2004 ir apstiprināti kā Eiropas izpildu rīkojumi ;
 - c) 39. līdz 47. pantu par sadarbību piemēro visām procedūrām, kas norisinās šīs regulas piemērošanas sākšanas dienā.

53. pants

Stāšanās spēkā

1. Šī regula stājas spēkā 2008. gada 1. janvārī.
2. Šo regulu piemēro no 2009. gada 1. janvāra, izņemot 22. panta 3. punktu, 39. pantu un 45. panta 5. punktu, ko piemēro no regulas stāšanās spēkā.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē,

*Padomes vārdā –
Priekšsēdētājs*

PIELIKUMS
I PIELIKUMS

UZTURĒŠANAS SAISTĪBU NOĻĒMUMA IZRAKSTS

(28. pants Padomes Regulā ... par piekritību, piemērojamo likumu, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās²⁵)

1. Dalībvalsts

AT BE CY CZ DE EE EL ES FI FR HU [IE] IT LT LU LV
MT NL PL PT SE SI SK [UK]

2. Tiesa

2.1. Nosaukums:

2.2. Iela un numurs / pasta kaste:

2.3. Vieta un pasta indekss:

3. Prasītājs

3.1. Vārds/uzvārds:

3.2. Iela un numurs / pasta kaste:

3.3. Vieta un pasta indekss:

3.4. Valsts:

3.5. Tālr. (*):

3.6. E-pasta adrese (*):

4. Atbildētājs

4.1. Vārds/uzvārds:

4.2. Iela un numurs / pasta kaste:

4.3. Vieta un pasta indekss:

4.4. Valsts:

4.5. Tālr. (*):

4.6. E-pasta adrese (*):

(*) Neobligāta informācija

²⁵ OVL...

5. Nolēmums

5.1. Uztura prasījuma summa

Valūta: Euro [sterliņu mārciņa] Kipras mārciņa Čehijas krona

Igaunijas krona Ungārijas forints Maltas lira Latvijas lats

Lietuvas lits Slovākijas krona Zviedrijas krona Slovēnijas tolars

Polijas zlots Cita (lūdzu norādīt):

5.2. Maksājumu biežums

5.2.1. Visu summu pilnībā izmaksā vienā reizē.....

5.2.2. Summu daļēji izmaksā vienā reizē.....

Šajā gadījumā norādiet vienā reizē izmaksājamo summu:

5.2.3. Summu izmaksā periodiski (norādiet summu, ja tā nav vienāda ar 5.1. punktā norādīto uztura prasījuma summu):

Reizi nedēļā.....

Reizi mēnesī.....

Cits periods (norādīt).....

5.3. Indeksācija

Ja 5.2.3. punktā norādīto summu indeksē, norādiet indeksācijas koeficientu:

Indeksāciju piemēro, sākot no:

Datums:

Paraksts un / vai kompetentās iestādes zīmogs:

II PIELIKUMS

UZTURĒŠANAS SAISTĪBU AKTA IZRAKSTS

(38. pants Padomes Regulā ... par piekritību, piemērojamo likumu, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās²⁶)

1. Dalībvalsts

AT BE CY CZ DE EE EL ES FI FR HU [IE] IT LT LU LV
MT NL PL PT SE SI SK [UK]

2. Akta veids

2.1. Publisks akts.....

izdevis (iestādes nosaukums un vieta):

(datums):

2.2. Vienošanās starp pusēm.....

noslēgta (vieta):

(datums):

3. Kreditors

3.1. Vārds/uzvārds:

3.2. Iela un numurs / pasta kaste:

3.3. Vieta un pasta indekss:

3.4. Valsts:

3.5. Tālr.(*):

3.6. E-pasta adrese (*):

²⁶ OVL...

4. Debitors

4.1. Vārds/uzvārds:

4.2. Iela un numurs / pasta kaste:

4.3. Vieta un pasta indekss:

4.4. Valsts:

4.5. Tālr.(*):

4.6. E-pasta adrese (*):

(* Neobligāta informācija)

5. Akta saturs

5.1. Uztura prasījuma summa

Valūta: Euro [sterliņu mārciņa] Kipras mārciņa Čehijas krona

Igaunijas krona Ungārijas forints Maltas lira Latvijas lats

Lietuvas lits Slovākijas krona Zviedrijas krona Slovēnijas tolaris

Polijas zlots Cita (lūdzu norādīt):

5.2. Maksājumu biežums

5.2.1. Visu summu pilnībā izmaksā vienā reizē.....

5.2.2. Summu daļēji izmaksā vienā reizē.....

Šajā gadījumā norādiet vienā reizē izmaksājamo summu:

5.2.3. Summu izmaksā periodiski (norādiet summu, ja tā nav vienāda ar 5.1. punktā norādīto uztura prasījuma summu):

Reizi nedēļā.....

Reizi mēnesī.....

Cits periods (norādīt).....

5.3. Indeksācija

Ja 5.2.3. punktā norādīto summu indeksē, norādiet indeksācijas koeficientu:

Indeksāciju piemēro, sākot no:

Datums:

Paraksts un / vai kompetentās iestādes zīmogs:

III PIELIKUMS

RĪKOJUMS PAR TIEŠU IKMĒNEŠA IETURĒJUMU

(34. pants Padomes Regulā ... par piekritību, piemērojamo likumu, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās²⁷)

1. Dalībvalsts

AT BE CY CZ DE EE EL ES FI FR HU [IE] IT LT LU LV
MT NL PL PT SE SI SK [UK]

2. Tiesa

2.1. Nosaukums:

2.2. Iela un numurs / pasta kaste:

2.3. Vieta un pasta indekss:

3. Pieprasītājs

3.1. Vārds/uzvārds:

3.2. Iela un numurs / pasta kaste:

3.3. Vieta un pasta indekss:

3.4. Valsts:

3.5. Tālr. (*):

3.6. E-pasta adrese (*):

3.7. Bankas dati:

Starptautiskais bankas konta numurs (IBAN):

Bankas identifikācijas kods (BIC):

²⁷ OV L...

4. Debitors

4.1. Vārds/uzvārds:

4.2. Iela un numurs / pasta kaste:

4.3. Vieta un pasta indekss:

4.4. Valsts:

4.5. Tālr.(*):

4.6. E-pasta adrese (*):

(* Neobligāta informācija)

5. Pieprasījums par tiešu ieturējumu

5.1. Datums, kurā pieņemts nolēmums, ar ko noteikta uztura prasījuma summa:

5.2. Ikmēneša ieturējuma summa:

Valūta: Euro [sterliņu mārciņa] Kipras mārciņa Čehijas krona

Igaunijas krona Ungārijas forints Maltas lira Latvijas lats

Lietuvas lits Slovākijas krona Zviedrijas krona Slovēnijas tolaris

Polijas zlots Cita (lūdzu norādīt):

5.3. Indeksācija

Ja 5.2. punktā norādīto summu indeksē, norādiet indeksācijas koeficientu:

Indeksāciju piemēro, sākot no:

5.4. Adresāts

5.4.1 Debitora banka:

Starptautiskais bankas konta numurs (IBAN):

Bankas identifikācijas kods (BIC):

5.4.2 Debitora darba devējs:

6. Ieturējuma rīkojums

Tieša ieturējuma pieprasījums ir noraidīts

Rīkojums nodots:

(5.4. punktā norādītais adresāts)

no [...] algas bankas konta katru mēnesi ieturēt

(4. punktā norādītais debitors)

šādu summu:

(5.2. punktā norādītā summa)

saņēmējs:

(3. punktā norādītais pieprasītājs)

Ja Jums nav iespējams veikt šos ieturējumus, Jums 30 dienu laikā no šā dokumenta saņemšanas dienas vai no pēdējā veiktā ieturējuma dienas par to jāinformē 2. punktā minētā tiesa (33. panta 5. punkts Padomes Regulā ... par piekritību, piemērojamo likumu, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās).

Datums:

Paraksts un / vai kompetentās iestādes zīmogs:

III b) PIELIKUMS

INFORMATĪVS PAZIŅOJUMS DEBITORAM, PRET KURU IR IZDOTS RĪKOJUMS PAR TIEŠU IKMĒNEŠA IETURĒJUMU

(34. panta 4. punkta b) apakšpunkts Padomes Regulā ... par piekritību, piemērojamo likumu, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās²⁸)

1. Pārskatīšana

Pret Jūs ir izdots rīkojums par tiešu ikmēneša ieturējumu. Kopā ar šo informatīvo paziņojumu Jūs tiek informēts(-a) par minēto rīkojumu un izcelsmes tiesas nolēmumu.

Jūs ir tiesības pieprasīt izcelsmes tiesas nolēmuma pārskatīšanu, ja Jūs nebijāt ieradies(-usies) tiesā un:

- a) Jūs neesat saņēmis(-usi) dokumentu, uz kura pamata ierosināta lieta, vai tam pielīdzināmu dokumentu vai
- b) Jūs neesat varējis(-usi) uztura prasījumu apstrīdēt nepārvaramas varas vai no Jums neatkarīgu ārkārtas apstākļu dēļ.

Tiesības pieprasīt pārskatīšanu ir spēkā ... dienas, skaitot no dienas, kad Jūs esat saņēmis(-usi) šo informatīvo paziņojumu.

2. Izpilde

Ja Jūs neesat tiesīgs(-a) pieprasīt izcelsmes tiesas nolēmuma pārskatīšanu atbilstīgi 1. punktam vai ja Jūs nevēlaties pieprasīt pārskatīšanu, taču iebilstat pret minētā nolēmuma izpildi, Jūs varat vērsties izpildes valsts kompetentajās iestādēs saskaņā ar 33. pantu Padomes Regulā ... par piekritību, piemērojamo likumu, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās.

Datums:

Paraksts un / vai kompetentās iestādes zīmogs:

²⁸ OV L...

IV PIELIKUMS

RĪKOJUMS PAR BANKAS KONTA PAGaidu IESALDĒŠANU

(35. panta 1. punkts Padomes Regulā ... par piekritību, piemērojamo likumu, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās²⁹)

1. Dalībvalsts

AT BE CY CZ DE EE EL ES FI FR HU [IE] IT LT LU LV
MT NL PL PT SE SI SK [UK]

2. Tiesa

2.1. Nosaukums:

2.2. Iela un numurs / pasta kaste:

2.3. Vieta un pasta indekss:

3. Pieprasītājs

3.1. Vārds/uzvārds:

3.2. Iela un numurs / pasta kaste:

3.3. Vieta un pasta indekss:

3.4. Valsts:

3.5. Tālr. (*):

3.6. E-pasta adrese (*):

4. Debitors

4.1. Vārds/uzvārds:

4.2. Iela un numurs / pasta kaste:

4.3. Vieta un pasta indekss:

4.4. Valsts:

4.5. Tālr. (*):

4.6. E-pasta adrese (*):

(* Neobligāta informācija)

²⁹ OV L...

5. Pieprasījums par bankas konta pagaidu iesaldēšanu

5.1. Pieprasījuma iemesli (paskaidrojiet, kādi ir riski, kuru dēļ debitora saistību izpilde ir apdraudēta):

5.2. Iesaldējamā summa:

Valūta: Euro [sterliņu mārciņa] Kipras mārciņa Čehijas krona

Igaunijas krona Ungārijas forints Maltas lira Latvijas lats

Lietuvas lits Slovākijas krona Zviedrijas krona Slovēnijas tolaris

Polijas zlots Cita (lūdzu norādīt):

5.3. Adresāts (debitora banka)

5.3.1. Iestāde:

5.3.2. Debitora starptautiskais bankas konta numurs (IBAN):

6. Rīkojums par bankas konta pagaidu iesaldēšanu

Pieprasījums par bankas konta pagaidu iesaldēšanu ir noraidīts

Rīkojums nodots:

(5.3. punktā norādītais adresāts)

aizliegt ar [...] bankas kontu

(4. punktā norādītais debitors)

veikt jebkādas operācijas, kuru rezultātā konta kredīta atlikums kļūtu mazāks par:

(5.2. punktā norādītā summa)

Datums:

Paraksts un / vai kompetentās iestādes zīmogs:

V PIELIKUMS

INFORMĀCIJAS SNIEGŠANAS PIEPRASĪJUMS

(45. pants Padomes Regulā ... par piekritību, piemērojamo likumu, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās³⁰⁾)

1. Dalībvalsts

AT BE CY CZ DE EE EL ES FI FR HU [IE] IT LT LU LV
MT NL PL PT SE SI SK [UK]

2. Pieprasītājs

2.1. Pieprasījuma iesniedzēja centrālā iestāde

2.1.1. Nosaukums:

2.1.2. Iela un numurs / pasta kaste:

2.1.3. Vieta un pasta indekss:

2.1.4. Tālr.:

2.1.5. E-pasta adrese:

2.2. Rīkojas šādas tiesas uzdevumā:

2.2.1. Nosaukums:

2.2.2. Iela un numurs / pasta kaste:

2.2.3. Vieta un pasta indekss:

2.2.4. Tālr.:

2.2.5. E-pasta adrese:

³⁰ OVL...

3. Adresāts – pieprasījuma saņēmēja centrālā iestāde

3.1. Nosaukums:

3.2. Iela un numurs / pasta kaste:

3.3. Vieta un pasta indekss:

3.4. Valsts:

3.5. Tālr.:

3.6. E-pasta adrese:

4. Pieprasītā informācija

4.1. Attiecīgais debitors

4.1.1. Vārds/uzvārds:

4.1.2. Pēdējā zināmā adrese:

4.1.3. Cita iespējami noderīga informācija (apraksts, pēdējais darba devējs, ģimenes locekļu adreses, dati par debitora īpašumā esošiem transportlīdzekļiem, dati par debitora nekustamo īpašumu):

Pievienota fotogrāfija.....

4.2. Pieprasītie dati

4.2.1. Debitora adrese.....

4.2.2. Debitora darba devējs.....

4.2.3. Debitora bankas konta rekvizīti.....

4.2.4. Debitora mantas novērtējums.....

4.2.5. Debitora ienākumu summa.....

5. Dokumenti, kas nepieciešami, lai sniegtu 4.2.2. līdz 4.2.5. punktā minēto informāciju (pievienot kopiju)

5.1. Nolēmums.....

5.2. Publisks akts.....

5.3. Pušu vienošanās.....

SVARĪGI! (47. pants Padomes Regulā ... par piekritību, piemērojamo likumu, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās)

Debitoru par informācijas paziņošanu drīkst informēt tikai tad, kad pieprasījuma iesniedzēja centrālā iestāde ir attiecīgi informējusi pieprasījuma saņēmēju centrālo iestādi

Debitoru drīkst informēt par informācijas paziņošanu

Datums:

Paraksts un / vai kompetentās iestādes zīmogs: